

32. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

І.В. Тюха, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

Освіта – одна із найважливіших сфер людської діяльності і визначальний фактор розвитку людства. Це зумовлює необхідність впровадження в освітню практику новітніх технологій, які передбачають навчання, виховання, формування навичок наукової роботи і управління, заснованих на модернізованій дидактичній системі.

Одним зі стратегічних завдань реформування освіти в Україні є формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я. Це вимагає розроблення і наукового обґрунтування змісту і методики організації навчально-виховного процесу. Тому сучасна педагогічна наука і практика зосередили увагу на пошуку таких технологій навчання, які б забезпечували всебічний розвиток особистості студента, сприяли його самовираженню. Наслідком таких пошуків є нові технології навчання.

Характеристика сучасних інформаційних технологій навчання наведена в таблиці.

Засоби та методи сучасних інформаційних технологій навчання [2]

Засоби		Методи
<i>Апаратні</i>	<i>Програмні</i>	
ЕОМ, ПК	Програмні комплекси	Системний аналіз
Локальні та глобальні мережі	Інформаційні системи	Системне проектування
Пристрої вводу/виводу	Системи мультимедіа та гіпермедіа	Методи передачі, збереження та захисту інформації
Пристрої збереження великих об'ємів інформації	Системи штучного інтелекту	Безпаперові технології
Інше периферійне обладнання	Програмні засоби між комп'ютерного зв'язку	Методи колективного використання інформаційних ресурсів

Сучасний стан суспільного розвитку, однією з особливостей якого виступає багаторазове збільшення інформаційних потоків, змушує формулювати принципово нові пріоритети в підготовці спеціалістів вищої школи. Для інформаційного суспільства, як суспільства економіки знань та глобальної компетентності, характерні такі особливості :

- обсяг знань, що породжується у світовому співтоваристві, подвоюється кожні два-три роки;
- обсяг інформації, що пересилається через штучні супутники Землі упродовж двох тижнів, достатній для заповнення 19 млн. томів;
- в індустріально розвинутих країнах учні під час закінчення середньої школи одержують більше інформації, ніж їхні бабусі й дідусі за все життя;
- у наступні три десятиліття відбудеться стільки ж змін, скільки їх було за останні триста десятиріч тощо.

Інформаційне суспільство вимагає від освіти під час підготовки конкурентоздатних фахівців не лише нових умінь і знань, але й перебудови стратегічної діяльності, спрямованої на врахування зазначених особливостей. Саме тому, одним із найважливіших завдань державного рівня та освіти в цілому є інформатизація суспільства та підготовка фахівців, що володіють сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями.

Застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Це пов'язано з тим, що викладач перестає бути для студента єдиним джерелом отримання знань. Нині багато інформації можна знайти в мережі Інтернет. Орієнтація на формування репродуктивних навичок, таких як запам'ятовування та відтворення, за традиційного навчання замінюється на розвиток умінь співставлення, синтезу, аналізу,

оцінювання виявлення зв'язків, планування, групової взаємодії з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. У таких умовах зміни мають торкнутися методики проведення аудиторних занять та організації самостійної роботи. Інформаційно-комунікаційні технології посилюють роль методів активного пізнання та дистанційного навчання. За вимогами Болонського процесу збільшується частка самостійної роботи студентів у навчальних програмах усіх дисциплін. Інформаційно-комунікаційні та дистанційні технології навчання дають змогу забезпечити студентів електронними навчальними ресурсами для самостійного опрацювання, завданнями для самостійного виконання, реалізувати індивідуальний підхід до кожного студента тощо.

Використання дистанційних технологій в умовах кредитно-модульної системи дає можливість:

а) студентам – вибрати зручний час для вивчення й засвоєння навчальних дисциплін, самостійно здійснювати дистанційно-модульний контроль та аналіз своєї навчальної діяльності,

б) викладачам – систематично керувати навчальною роботою студентів, контролювати й аналізувати їх діяльність за кожним модулем навчальної дисципліни, що стимулює студента якісно освоювати зміст вищої освіти.

На теперішній час найпоширенішими дистанційними технологіями підтримки навчального процесу у вищій школі є:

- кейс-технології;
- телевізійно-супутникова технологія;
- мережеві інформаційно-комунікаційні технології.

Однією з вдалих систем управління навчанням або віртуальним навчальним середовищем є MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Це вільний (розповсюджується за ліцензією GNU GPL) веб-додаток, що надає можливість створювати сайти для онлайн-навчання. Дана система реалізує філософію «педагогіки соціального конструктивізму» та орієнтована насамперед на організацію взаємодії між викладачем та учнями, підходить для організації традиційних дистанційних курсів, а також підтримки очного навчання. MOODLE перекладена на десятки мов, в т.ч. на українську. Система використовується в 50 тис. навчальних закладах у понад 200 країнах світу.

Основним інструментом в середовищі MOODLE є електронний навчальний курс, що представлений комплексом навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Електронний навчальний курс складається з розділу «Загальна інформація», що містить такі обов'язкові складові частини: посилання на веб-сторінку кафедри, графік відробіток та консультацій, довідник для студента з відповідної навчальної дисципліни, глосарій (тлумачний словник) з навчальної

дисципліни та «Тематичних розділів» до складу яких входять такі обов'язкові елементи:

- методична вказівка для студента для самостійної роботи під час підготовки до практичного заняття;
- конспект – структурований електронний навчальний матеріал, зміст якого надає студенту теоретичні відомості з теми практичного заняття у повному обсязі;
- наочні матеріали (зображення – навчальні таблиці, мікрофотографії, відеоролики, анімація, аудіо, презентації тощо)
- тестові завдання для самоконтролю, які дають можливість студенту самостійно пройти тестування в режимі реального часу (on-line).

На сервері дистанційного навчання викладачі мають змогу представити наочні матеріали у вигляді навчальних таблиць, презентацій лекцій, відеороликів. Це дає змогу посилити інтерес студентів до навчального матеріалу, покращити його засвоєння, а на практичному (семінарському) занятті оптимальніше використати відведений час.

Потужний арсенал навчально-методичних ресурсів, інтерактивні елементи, гнучка та цікава система зворотного зв'язку дозволяє перетворити сервер дистанційного навчання з навчальної веб-платформи на своєрідну соціальну мережу університетської спільноти.

Популярність серверу дистанційного навчання дозволить зайняти університету гідну позицію у рейтингу «Webometrics

Ranking of World's Universities», який визначає місця університетів світу за показником їх присутності в Інтернет.

Ще однією з ефективних форм використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі є проведення он-лайн конференцій (вебінарів).

Вебінар (від англ. web+seminar, webinar) – це технологія, яка забезпечує проведення інтерактивних навчальних заходів у синхронному режимі і надає інструменти для дистанційної колаборативної (спільної) роботи учасників.

Зазвичай для вебінару готується презентація, на основі якої будується спілкування. Кожен учасник вебінару виконує свою роль, яку визначає інтерфейс віртуального класу і права на використання певних функцій, які можуть передаватися іншим учасникам. Типово, у вебінарі передбачено три ролі: модератор (той, хто організує та керує вебінаром), ведучий (як правило, викладач) та слухач (студент).

Результативність цього процесу досягається використанням сучасних високоефективних методів, засобів і прийомів, що забезпечують творче оволодіння величезним масивом наукових знань. У такому контексті інформатизація та інформаційні технології надають освіті нетрадиційного характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сучасні технології навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bsmu.edu.ua/uk/edu/208-modern_technologies_of_teaching.

2. Сучасні інформаційні технології навчання, мета і завдання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sit.fizmat.tnpu.edu.ua/geogr_turizm/teor/lab1.htm.

3. Сучасні освітні технології. Типи та види уроків, методика їх вибору [метод. порадник]. – Чернігів : Навч.-метод. центр професійно-технічної освіти в Чернігівській області, 2010 – 40 с.